

**Daltonschool
Nicolaas**

Handboek Daltononderwijs

Inhoud

voorwoord	3
Visie Daltonschool Nicolaas.....	4
Eigenaarschap	7
Voordelen van Daltononderwijs.....	7
Een stukje Daltongeschiedenis.....	8
De organisatie van het Daltononderwijs.....	11
Groep 1 en 2.....	12
Groep 3.....	12
Het computer- en iPad gebruik.....	12
Uitgestelde aandacht.....	13
De dobbelsteen en hulpronde	14
Het stilte-teken.....	14
Termen, die gebruikt worden	15
Denktijd	15
Zelfstandig werken	15
Opbouw	16
De weektaak en de daltonkernwaarden	17
Coöperatieve werkvormen	18
Het aanbieden van een nieuw leerdoel	20
Differentiatie	21
Reflectie en evaluatie.....	21
Zelfcorrectie.....	22
Toetsgegevens.....	23
Rapportering	23
Rapporten	23
Voortgang ontwikkeling Daltononderwijs.....	25
Mediatoren tijdens buiten spelen	25
De leerlingenraad	25
Ontwikkelingsactiviteiten binnen ons Daltononderwijs	26
Werkafspraken Daltonschool Nicolaas.....	28
Bijlage ik-doelen	29
Bijlage: kijkwijzer	42

voorwoord

In dit handboek willen wij u informeren over hoe ons Daltononderwijs gestalte krijgt. Daltononderwijs heeft als basis “wederzijds vertrouwen”. Het Daltononderwijs gaat uit van het gegeven dat ieder mens in staat is tot het dragen van verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor zijn of haar omgeving. Dit is een voorwaarde om goed te kunnen functioneren in een democratische samenleving. In dit handboek worden de vijf kernwaarden van het Daltononderwijs beschreven. Zelfstandigheid, samenwerking, verantwoordelijkheid, reflectie en effectiviteit.

Er wordt uitgelegd hoe wij daarmee omgaan en wat er van de kinderen en leerkrachten verwacht wordt.

Daarnaast wordt de organisatie van ons Daltononderwijs beschreven, waarbij uitleg wordt gegeven aan verschillende termen die binnen onze school gebruikt worden.

Ook komen de toets gegevens, de rapportering en het gebruik van de klassenmap aan bod.

Het Daltononderwijs op onze school is een proces van continu in ontwikkeling zijn. Om alle afspraken en werkwijzen goed te borgen, is dit handboek geschreven. Het biedt iedereen duidelijkheid, geeft richting en maakt de doorgaande lijn zichtbaar.

Doordat er veranderingen kunnen plaatsvinden binnen ons onderwijs, is het van groot belang dat dit document regelmatig wordt besproken en aangepast door het team.

De doelgroepen voor deze daltonreader zijn:

- Het team van Daltonschool Nicolaas
- Nieuwe leerkrachten, invalleerkrachten, studenten
- Ouders
- De medezeggenschapraad (MR)
- De ouderraad (OR)
- Bestuur ‘Het Sticht’
- Visiteurs van de Nederlands Vereniging Dalton (NVD)
- Onderwijsinspectie
- Andere belangstellenden

Visie Daltonschool Nicolaas

Bij Daltonschool Nicolaas staat de persoonlijke groei en ontwikkeling van elk kind centraal. Vanuit de kernwaarden van het Daltononderwijs stimuleren we kinderen verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces en hen te helpen hun talenten en mogelijkheden te ontdekken.

We begeleiden onze leerlingen naar een toekomst waarin ze vol zelfvertrouwen in het leven staan, bewuste keuzes maken en actief bijdragen aan de maatschappij.

Binnen ons onderwijs ontwikkelen kinderen essentiële vaardigheden zoals samenwerken, reflecteren, verantwoordelijkheid nemen en eigen keuzes maken. Echt leren is ervaren. Wij geloven in leren door te leven, leren werken door te werken, en leren leren door te leren. (bron: Berends, 2011).

Ons onderwijsmotto:

Bij ons kom je samen in beweging: spelen, leren en ontdekken.

Dit motto weerspiegelt onze ambitie om een dynamische leeromgeving te creëren, waarin kinderen niet alleen kennis opdoen, maar ook samen groeien, leren en zich ontwikkelen.

Onze belangrijkste pijlers:

Competenties ontwikkelen	Sociaal-emotioneel betrokken	Ruimte voor groei en ontwikkeling	Katholieke identiteit	De omgeving en wij
Wij stimuleren kinderen om initiatief te nemen en verantwoordelijkheid te dragen - voor zichzelf, voor anderen en voor hun omgeving. Wij geloven dat kinderen het beste leren wanneer zij de ruimte krijgen om zelfstandig te ontdekken, te experimenteren en hun talenten te ontwikkelen. Ze doen dit in een leeromgeving die uitnodigt tot initiatief en doelgerichte samenwerking.	Een veilige en fijne sfeer op school vinden wij essentieel. Waarden en normen vormen de basis van hoe we met elkaar omgaan. Respect en een open houding zijn onmisbaar in ons dagelijks onderwijs.	Wij willen dat kinderen onze school verlaten met vertrouwen in hun eigen kunnen én met de vaardigheden om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan.	Op onze school handelen we vanuit een eigentijdse, katholieke geloofsovertuiging met een open, respectvolle houding ten opzichte van andere religies en culturen.	Samen met onze omgeving bouwen we aan een leergemeenschap waarin kinderen uitgroeien tot zelfbewuste, verantwoordelijke en betrokken burgers die in verbinding staan met de wereld om hen heen.

Daltonkinderen leren zichzelf en de wereld om hen heen goed kennen; ze weten wat ze waard zijn en kunnen goed omgaan met keuzes en verantwoordelijkheid. Op Daltonschool Nicolaas vullen we dit op de volgende manier in:

1. Zelfstandigheid

Kinderen willen nieuwe dingen ontdekken, ze willen doelgericht werken aan een taak of opdracht en zijn in staat om tijdens dit leerproces begeleiding of hulp te zoeken, indien noodzakelijk. Zelf actief problemen oplossen leert kinderen zelfstandig nadenken en beter begrijpen.

Het werken met weektaken is binnen ons onderwijs een middel om hieraan te werken. Om de weektaak effectief in te zetten, moet de leraar zijn leerlingen goed kennen. De leerkracht is in staat een takenpakket samen te stellen dat kinderen de kans geeft zelfstandig problemen op te lossen. Daardoor leren kinderen creatief te denken en te handelen. De leerling leert uiteindelijk beredeneerde keuzes te maken.

2. Vrijheid en verantwoordelijkheid

Vrijheid is in onze ogen van groot belang voor de ontplooiing van de persoonlijkheid van een mens. Het kind moet de mogelijkheid krijgen om eigen keuzes te maken en eigen wegen te bewandelen. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

Vrijheid betekent bij ons niet ongebondenheid. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Wij zien het als taak van de leerkracht om iedere leerling een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijk ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

3. Samenwerking

In het dagelijks leven moet een mens samenwerken met andere mensen, die hij niet altijd zelf heeft gekozen. Wij vinden het belangrijk om kinderen op de basisschool te leren hoe je goed kunt samenwerken en van elkaar kunt leren. Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze om te reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking. Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Onze Daltonschool is een oefenplek voor zelfstandige burgers van/voor de toekomst.

4. Effectiviteit

Effectiviteit staat voor doelmatig werken binnen het Daltononderwijs. Ieder kind krijgt wat het nodig heeft. Wanneer een kind uitleg krijgt, krijgt hij/zij deze terwijl andere kinderen aan een opdracht werken. Kinderen, die behoefte hebben aan meer uitdaging krijgen verdiepende opdrachten. Zo kan elk kind op het eigen niveau aan de slag. Binnen ons onderwijs geeft de leerkracht de leerling verantwoordelijkheid voor zijn/haar eigen leerproces. Onze leerlingen leren hierdoor begeleiding, middelen en tijd efficiënt in te zetten. Wij vinden het de taak van de leerkracht om te zorgen voor een effectief klassenmanagement en de juiste middelen en materialen, zodat kinderen efficiënt kunnen werken en leren.

5. Reflectie

Reflectiviteit, nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is op onze school belangrijk. Kinderen maken bij ons vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd en middelen die ze nodig hebben voor opdrachten. Vervolgens kijken ze tijdens het werken en na afronding van opdrachten of ze effectief hebben gewerkt, wat ze geleerd hebben en wat ze eventueel anders hadden kunnen doen.

Op andere aspecten van het werken in de klas wordt op een soortgelijke wijze gereflecteerd. Zo wordt geleidelijk de vaardigheid in het zelfstandig werken en het samenwerken opgebouwd. Het is de taak van de leerkracht om op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen te reflecteren. Ook op schoolniveau vindt reflectie over de kwaliteit van het Daltononderwijs voortdurend plaats.

Deze kernwaarden zijn terug te vinden in:

- de organisatie van het onderwijs
- de manier van lesgeven (didactiek)
- het pedagogische klimaat (gevoel van veiligheid)

Dit alles geldt zowel op school- als op klassenniveau.

Dalton is geen systeem, het is een concept. Binnen dit concept kunnen allerlei andere vormen van onderwijs toegepast worden, zolang het daltonconcept maar gewaarborgd

is. Het is een vorm van onderwijs die steeds kan blijven aansluiten bij de tijd waarin wij leven. Daltononderwijs blijft daarmee onderwijs dat streeft naar verbetering, vernieuwing en verdieping.

Eigenaarschap

We willen de leerling zoveel mogelijk eigenaar laten zijn van zijn eigen leerproces. Dit wordt geleidelijk opgebouwd. Dit doen we door verschillende middelen in te zetten zoals keuze in werkplekken, plannen van taken, klassendienst. Dit is uiteraard binnen bepaalde kaders, die we voor de leerlingen creëren zoals: weektaken, planborden, keuzebord en roosters.

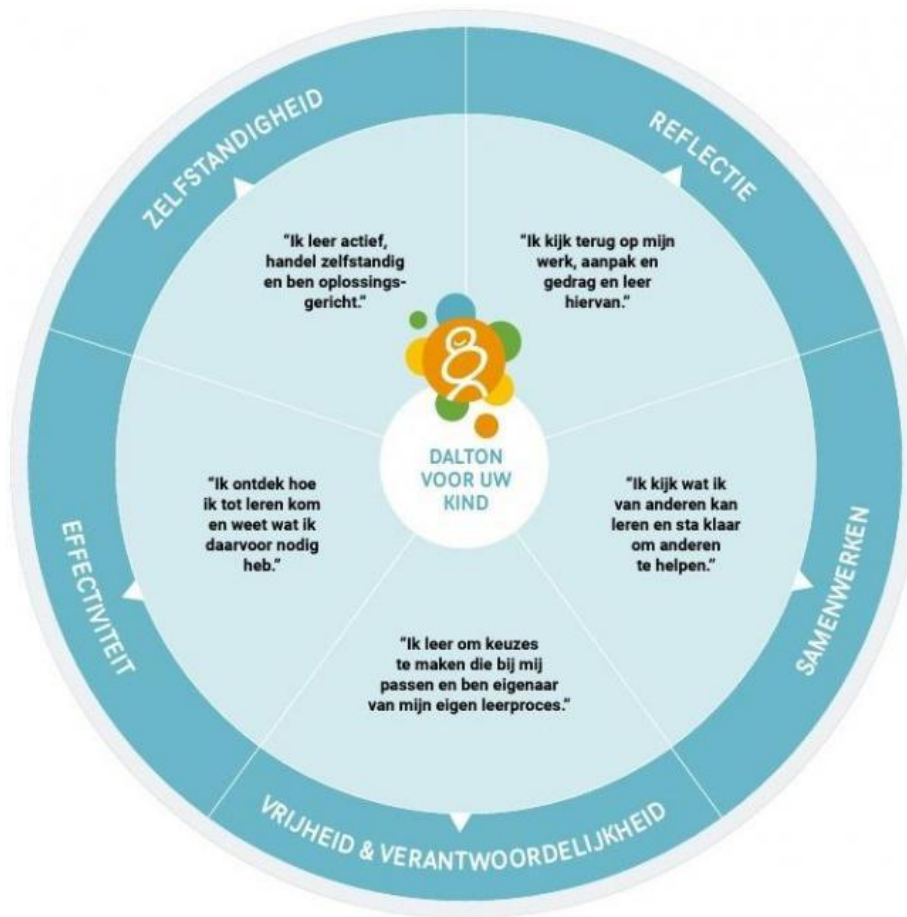
Ook stimuleren we de inbreng van de leerlingen bij driehoeksgesprekken. De leerling vertelt zelf hoe het op school gaat. Vanaf groep 4 zijn de leerlingen bij de startgesprekken aanwezig. Daarnaast stimuleren wij de inbreng van leerlingen d.m.v. een leerlingenraad. Eigenaarschap zien we in alle kernwaarden terugkomen.

Voordelen van Daltononderwijs

- Leerlingen, die met vrijheid en verantwoordelijkheid hebben leren omgaan, kunnen efficiënt met hun tijd omgaan,
- Als kinderen zelf dingen kunnen ontdekken en uitzoeken, hoeven zij minder lang tijd te besteden aan luisteren en stilzitten,
- Alle leerlingen zijn betrokken en actief bij een taak,
- Door een korte en effectieve instructie wordt de motivatie vergroot,
- De leerling leert te plannen, zodat hij het werk zelf kan indelen,
- De leerling wordt gestimuleerd zelf initiatief te nemen,
- De leerling leert verantwoordelijkheid te dragen,
- De relatie tussen leerkracht en leerling is belangrijk. Er is een relatie op basis van vertrouwen en respect,
- De band tussen leerlingen onderling wordt hechter doordat ze vaker op elkaar zijn aangewezen (samenwerking),
- Kinderen leren rekening houden met elkaar,
- Door het werken met de weektaak heeft de leerkracht meer tijd en ruimte om leerlingen individueel te helpen.

Een stukje Daltongeschiedenis

Het Daltononderwijs bewijst al honderd jaar lang haar waarde. De onderwijsvorm is gebaseerd op de ideeën van de Amerikaanse pedagoge Helen Parkhurst. Haar ideeën over individuele en niet klassikale ontplooiing van kinderen baseerde zij op haar ervaring als leerkracht. Helen Parkhurst (1886-1973) René Berends en Hans Wolthuis (2014) In 1905 werkt Parkhurst op schooltjes met slechts één klas. Daar kreeg zij te maken met veertig kinderen verdeeld over acht leerjaren. Vanzelfsprekend was 'normaal lesgeven' volstrekt onmogelijk. Daarom koos zij voor een aanpak met een gedeelte zelfstudie. Zij overlegde met de kinderen over wat hun eigen verantwoordelijkheid zou kunnen zijn en de rol van de leerkracht. Een en ander werd vervolgens schriftelijk vastgelegd in een soort van contract: de taak. De kinderen beloofden bij dit contract dat zij aan hun taak zouden werken en die op tijd af zouden hebben. Helen Parkhurst beloofde de kinderen hulp te bieden indien dit noodzakelijk was. In eerste instantie ging het Helen Parkhurst dus om praktische oplossingen om de efficiëntie van het onderwijs te verhogen. In die situatie was zelfstandig werken noodzakelijk, maar al snel raakte ze ervan overtuigd dat deze aanpak voor alle kinderen goed was. Tussen 1913 en 1915 werkte Parkhurst in Italië met de beroemde pedagoge Montessori en kregen haar ideeën een pedagogische grondslag. Enkele jaren later legde zij haar visie op onderwijs vast in het boek: 'Education on the Dalton Plan' (1922). Later werden haar ideeën toegepast in de 'State Highschool' in Dalton, Massachusetts. Naar deze plaats is het Daltononderwijs genoemd. Nu, ruim een eeuw later, gebruikt Daltonschool Nicolaas deze ideeën van Parkhurst voor een eigentijdse en effectieve invulling van ons Daltononderwijs. De maatschappij verandert en wij vinden het belangrijk om hierop in te spelen. Daarom willen we kinderen vaardigheden meegeven waarmee ze zichzelf steeds verder kunnen ontwikkelen. Deze vaardigheden, ook wel '21st century skills' genoemd, zijn: samenwerken, communicatie, creativiteit, ICT-geletterdheid, sociale- en culturele vaardigheden, kritisch denken en probleemoplossend vermogen. Wij houden ons op de hoogte van de nieuwste literatuur en op dit moment staat het boek 'LEF' van René Berends, Hilde-Marie van Slochteren en Vera Otten-Binnerts (2023) centraal.

Van drie principes naar vijf kernwaarden.

De Nederlandse Daltonidentiteit was altijd gebaseerd op drie principes. Onderwijs en dus ook Daltononderwijs is constant in ontwikkeling. De veranderingen op het gebied van ontwikkelingspsychologie en didactische en maatschappelijke inzichten hebben in 2012 geleid tot een kritische bezinning op de Daltonuitgangspunten. Hieruit zijn vijf nieuwe kernwaarden ontwikkeld die hieronder kort beschreven staan:

Vrijheid en verantwoordelijkheid 'Freedom and responsibility together perform the miracle'

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het daltononderwijs betekent de gelegenheid krijgen om taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolafspraken vormen de grenzen waarbinnen de kinderen hun vrijheid leren te gebruiken. Een kind leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt. Door kinderen meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Het is de taak van de leerkracht om ieder kind een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Kinderen krijgen de ruimte om te ontdekken en experimenteren, maar worden ook tegelijkertijd geconfronteerd met de relatie tussen wat zij doen en wat dat oplevert. Dat is voor kinderen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

Zelfstandigheid 'Experience is the best and indeed the only real teacher'

Zelfstandig leren en werken op een Daltonschool is actief leren en werken.

Zelfstandigheid kan alleen ontwikkelen als voldoende vrijheid en verantwoordelijkheid wordt geboden. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of opdracht is in staat om indien nodig tijdens dit leerproces hulp te zoeken. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van de kinderen. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een kinderen tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

Samenwerking 'The school functions as a social community'

Een Daltonschool is een leefgemeenschap waar kinderen, ouders, personeel op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Een daltonschool is ook een leeromgeving waar kinderen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat kinderen samen met leerkrachten en andere kinderen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen verdiept het leren. Samenwerken is iets dat net als alle andere vaardigheden geleerd en geoefend moet worden.

Effectiviteit en doelmatigheid 'Dalton is een efficiency measure'

Het Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Wij streven ernaar te differentiëren, zodat alle kinderen zoveel mogelijk datgene wat zij moeten leren, krijgen op de manier die het beste bij hen past. Als kinderen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die zij in vrijheid zelf plannen en uitvoeren, het onderwijs dan veel effectiever is dan het stilzit- en luisteronderwijs. Wij richten de leertijd zo efficiënt mogelijk in, met als doel te zorgen dat de kinderen aan het werk zijn en geholpen/begeleid kunnen worden door elkaar en/of door de leerkracht. Parkhurst maakt in haar Dalton Plan van kinderen als het ware kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid uitvoeren.

Reflectie 'I would be the first to hear welcome criticism'

Reflectie en evaluatie, nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is op een Daltonschool belangrijk. Eigenaarschap en verantwoordelijkheid worden bereikt door vooruit en terug te kijken. Het 'leren leren' van het kind wordt gestimuleerd. Leren wordt uitdagender wanneer het kind inzicht krijgt in het niveau van bekwaamheid. Reflectie vergroot de zelfstandigheid van het kind. We kijken regelmatig met de kinderen terug naar de processen en de producten. Daarbij is het noodzakelijk dat doelen duidelijk zijn voor de leerling.

Wij leren de kinderen te reflecteren op het eigen handelen. Hiertoe stellen kinderen zich de volgende vragen.

- Hoe is het werk gegaan?
- Snap ik het?
- Hoe leer ik het best?
- Waar ben ik trots op?
- Wat vind ik nog lastig?

Het reflecteren vindt plaats in gesprekjes met de leerkracht en klasgenoten, aan de hand van het werk op de weektaak. Ook de leerkrachten reflecteren stelselmatig op hun eigen handelen/ eigen onderwijspraktijk.

Borging 'De zesde kernwaarde'

De afspraken die wij met elkaar maken, komen regelmatig terug. Wat is belangrijk, is het nog zo als wij afgesproken hebben? Dit gebeurt op teamniveau en op klassenniveau. Hiervoor hebben wij regelmatig gesprekken met groepen, individuele kinderen, team en leerkrachten onderling. Daltonscholen borgen hun kernwaarden door middel van een planmatige zelfevaluatie en visitatie. De Nederlandse Dalton Vereniging geeft licenties en certificaten af aan instituten, scholen en personen als zij er blijk van geven de kernwaarden op goede wijze in de praktijk vorm en inhoud te hebben gegeven. Tot slot geeft een stuk borging inzicht in de doelen en behaalde resultaten

De organisatie van het Daltononderwijs

De ik-doelen

De ik-doelen, die gekoppeld zijn aan de kernwaarden, hangen zichtbaar in de klas. Aan het begin van elk schooljaar wordt er elke periode een specifieke kernwaarde centraal gesteld. Het centraal stellen van een specifieke kernwaarde houdt in dat ze worden uitgelegd aan de hand van praktische voorbeelden. Ze worden tijdens de les voortdurend teruggekoppeld aan het handelen van de leerling en de leerkracht. Kinderen kunnen een van de ik-doelen kiezen als aandachtspunt (Ik-doel) op hun weektaak. Daarnaast wordt er iedere week een groepsdoel centraal gesteld in de klas. Hier wordt elke week op gereflecteerd. Na 5 maanden begint de cyclus van voor af aan, maar zijn de leerkrachten ook vrij om een andere kernwaarde centraal te stellen, naar behoefte in de groep.

Dagkleuren

Iedere dag van de week wordt door de hele school aangegeven met een vaste kleur. Deze kleuren structureren de week voor de kinderen wat hen helpt om een planning te kunnen maken.

Groep 1 en 2

Deze activiteiten zijn keuze en verplichte activiteiten, leerkrachtgebonden en zelfstandige activiteiten en bestaan uit:

- Thema-, huishoek en creatieve activiteiten
- Taal-, lees-, schrijfactiviteiten
- Reken- en wiskundige activiteiten
- Constructieve activiteiten
- Motorische activiteiten.

Groep 3

In groep 3 worden ook veel activiteiten aangeboden op verschillende niveaus. O.a. lees- en rekenactiviteiten. Ook hier wordt er gewerkt met leerkracht- en leerlinggebonden activiteiten. De aanbieding kenmerkt zich in de activiteiten rondom de thema's. Het eerste halfjaar in groep 3 wordt voornamelijk spelenderwijs aangeboden, daarna worden de activiteiten uitgebreid naar meer zelfstandigheid.

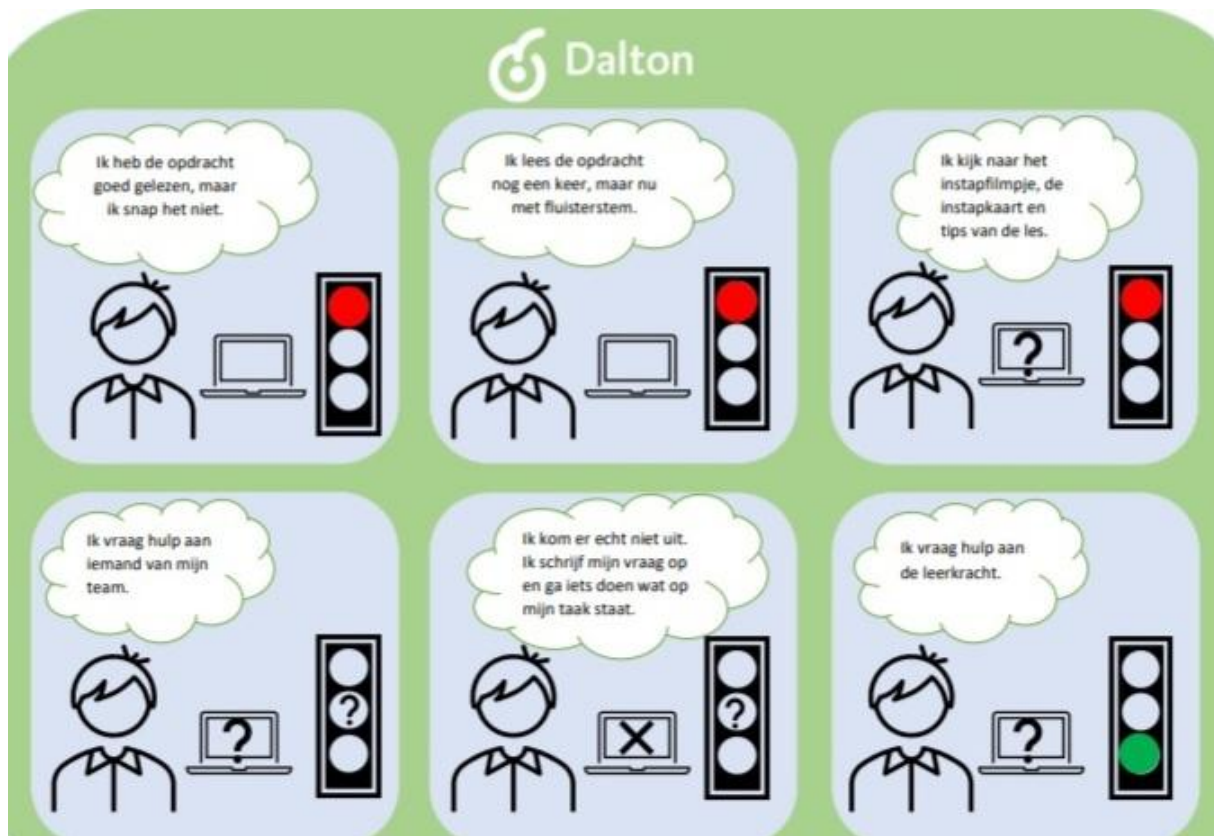
Het computer- en iPad gebruik

De Chromebooks worden in de groep 5 t/m 8 gebruikt. De iPads worden in groep ½, 3 en 4 gebruikt en sporadisch in de andere groepen.

In de bovenbouw staan kasten met Chromebooks. De Chromebooks hebben nummers en worden ieder jaar onder de klassen verdeeld naar het aantal leerlingen. Onderling worden de Chromebooks uitgewisseld bij bijv. toetsen of onderzoek. Aan het begin van de dag zorgen de maatjes ervoor dat de Chromebooks in de klas komen en zij zorgen er ook voor dat de Chromebooks aan het eind van de dag weer opgeborgen worden in de kast aan de laders.

In groep 1 en 2 worden de iPads tijdens de-speel-/ werktijd gebruikt. Er worden dan programma's en apps gezocht die bij het thema horen.

Vanaf groep 3 worden de Ipads of Chromebooks ingezet bij diverse activiteiten, zoals bij Blink, opdrachten op de weektaak (99math, taal oefenen.nl, spellingoefenen.nl, redactiesommen.nl), projecten, oefenen van tafels en methode-gebonden programma's. Tevens worden ze gebruikt als extra ondersteuning bij leerlingen zoals o.a. BOUW en Read and Write bij leerlingen met dyslexie.

Uitgestelde aandacht

Het verkeerslicht

In groep 1 en 2 is het teken voor de uitgestelde aandacht de ketting/knuffel en het stoplicht. De leerkracht heeft de ketting om of het stoplicht op rood als de leerlingen haar niet mogen storen. In de groepen 3 tot en met 8 wordt alleen een stoplicht gebruikt ter ondersteuning in de klas.

Als de leerkracht het licht op rood of oranje heeft gezet, betekent dit voor de leerlingen:

- De leerkracht is nu even niet voor mij beschikbaar (rood),
- De leerling moet nog een keer naar de opdracht kijken,
- Is de opdracht dan nog niet duidelijk dan kan de leerling de vraag aan zijn schoudermaatje stellen (oranje),
- Weet het schoudermaatje het ook niet dan kan de vraag aan het groepje gesteld worden (oranje),
- Is de vraag door het groepje ook niet te beantwoorden dan kan de opdracht even overgeslagen worden tot het licht op groen staat,
- Ook kan de leerling zijn dobbelsteen op een? zetten.

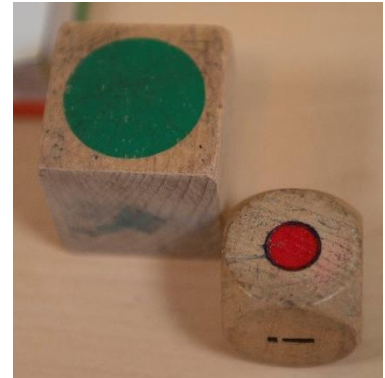
Bij groen licht kan de leerling de leerkracht weer om hulp vragen tijdens de hulpronde van de leerkracht.

De dobbelsteen en hulpronde

De leerkracht kan na de instructie hulp aanbieden door het lopen van hulprondes.

De leerling geeft via de dobbelsteen (het vlak met het vraagteken) aan of het kind hulp nodig heeft. De leerling komt dus niet bij de leerkracht maar de leerkracht komt tijdens de hulprondes naar de leerling toe. Tenzij de leerkracht anders heeft aangegeven.

Op de dobbelsteen bevinden zich tevens een groen en rood vlak. Rood betekent dat de leerling niet gestoord wil worden. Groen wil zeggen dat een leerling beschikbaar is voor hulp. Andere leerlingen mogen dan hulp vragen aan deze leerling.

Als de leerling hulp nodig heeft, vraagt hij dit eerst aan zijn schouder- of oogmaatje.

Weet de leerling het dan nog niet, dan zet hij/zij de dobbelsteen op een vraagteken.

De hulpronde komt na de klassikale instructie (na 10 min). De leerlingen zijn allemaal aan het werk. De leerkracht heeft dan tijd voor individuele hulp.

Het stilte-teken

Als de leerkracht de aandacht wil en stilte, laat de leerkracht dit zien door de hand omhoog te steken en eventueel de wijsvinger op de lippen te leggen. De leerlingen nemen dit gebaar over totdat het helemaal stil is. In de onderbouw worden daarnaast ook liedjes gebruikt om het spel stil te leggen. In de bovenbouw wordt er ook mondeling om stilte/aandacht gevraagd.

Namenbord voor samenwerken

In de groepen 1 t/m 8 hangt op een zichtbare plek in het klaslokaal een bord met daarop de namen van de kinderen. Op dit bord kan de leerling zien met wie hij die periode samenwerkt. Dit noemen we het maatje. Bij de kleuters hangen de namen met een foto naast elkaar, zodat zij weten wie hun maatje is.

De leerlingen werken minimaal 1x per week samen met hun maatje, ze doen samen een activiteit of er staat een opdracht op de weektaak. Dit is in het kader van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Hiermee willen we het samenwerken tussen alle kinderen bevorderen.

Daarnaast wordt de inzet van maatjes gebruikt in de gymrij als we naar de sporthal lopen of fietsen.

Toiletbezoek

In de groepen 1 en 2 mogen de leerlingen vrij gebruik maken van het toilet. Tijdens het buitenspelen, laat de leerling aan de leerkracht weten dat hij/zij naar het toilet gaat.

Vanaf groep 3 worden andere symbolen gebruikt voor jongens en meisjes. Dit kan per klas wisselend zijn.

De afspraak is dat er per klas maar 1 jongen en 1 meisje tegelijk naar de wc mogen. Als een leerling het toilet wil bezoeken, laat deze leerling in de klas weten dat het toilet bezet is. (Bijv. door een lampje aan te doen of door een badeendje op een andere plek neer te zetten). Tijdens de instructie en de kring vindt er geen toiletbezoek plaats.

Termen, die gebruikt worden

Fluisterstem / liniaalstem : Een liniaal is 30 centimeter. Je stemgebruik is zo hard dat iemand die op deze afstand van je zit, je makkelijk verstaat.

Schoudermaatje: Met deze term bedoelen we dat de leerling kan samenwerken met degene die aan zijn schouderzijde zit. Deze termen komen terug bij coöperatief leren.

Oogmaatje: Met deze term bedoelen we dat de leerling kan samenwerken met degene die tegenover hem/haar zit. Deze termen komen terug bij coöperatief leren.

Denktijd

De denktijd wordt geboden door de leerkracht na het stellen van een vraag. Hierbij krijgt elke leerling de kans om een antwoord te bedenken. Het voordeel van denktijd is dat leerlingen actiever mee (moeten) doen. Na denktijd wordt er een kind gekozen middels het beurtenstokje.

Zelfstandig werken

Een hulpmiddel bij het zelfstandig werken is de weektaak. De ontwikkeling van de taak loopt van een "taakje" (groep 1) tot een volledige "dag/weektaak". Onder "dag/weektaak" verstaan we het formulier waarop de opdrachten voor de kinderen staan.

Opbouw

- In groep 1 en 2 staan de verplichte werkjes op het keuzebord.
- In groep 3 werken de leerlingen met een weektaak die voor groep 3 geschikt is. Rond de kerstvakantie gaan we over naar de weektaak die voor de groep 4 en 5 ook gebruikt wordt. Hiervoor wordt het keuzewerk op de achterkant van de weektaak gebruikt. Ook wordt er met de tekens, die boven de weektaak staan, geoefend zodat het voor groep 4 al ingeoeft is.
- Op de weektaak staat voor iedereen de basistaak met daarbij keuzes voor extra oefening en/of verdieping (kieswerk). Verder stemmen leerlingen zelf persoonlijk met de leerkracht af wat verwacht kan worden, over het volgen van instructie, extra oefening en/of verdieping. We werken er naartoe dat de leerling hier zoveel mogelijk eigenaarschap in krijgt in de loop van de schooljaren.

Gebruik van de dag/weektaak

Aan het werken met een weektaak gaat een korte instructie vooraf. Op een weektaak staan alle taken die in een week moeten worden afgewerkt. Daarnaast stelt het kind een eigen doel, waar het specifiek aan wil werken. Dit is het aandachtspunt (Ik-doel) van de week. Door het bundelen van alle dagtaken in de vorm van een weektaak krijgen de kinderen een beeld van:

- De hoeveelheid werk,
- De samenstelling van een taak,
- De soorten opdrachten,
- De verschillende vakgebieden,
- De bijbehorende doelen.

Omdat het gemaakte werk steeds gekleurd wordt in de kleur van de dag, wordt het inzicht en het overzicht van het weekritme versterkt. De leerkracht krijgt zicht op het plannen en het werktempo van de leerlingen. Ook de leerlingen worden zo bewuster van hun werktempo. Op de weektaak bieden we de leerlingen een zo ruim mogelijke variatie aan vakgebieden, waarbinnen ieder kind op eigen niveau, in eigen tempo en volgens een zelf bepaalde volgorde het werk binnen een van tevoren afgesproken tijd maakt.

In de groepen 4 tot en met 8 wordt op de weektaak aangegeven wat het “aandachtspunt” (Ik-doel) van de week is voor de leerling. De leerlingen stellen zelf een doel of in afstemming met de leerkracht. Het aandachtspunt kan zijn dat de leerling vindt dat hij zich beter moet concentreren of dat hij netter wil gaan schrijven of zijn werk beter wil corrigeren. Ook kan het aandachtspunt liggen op het gebied van sociale vaardigheden. Te denken valt aan: beter samenwerken, meer hulp bieden aan medeleerlingen. Ook kunnen het vaardigheden zijn in communicatie zoals het aankijken als iemand praat, iemand laten uitpraten enz. Bij het kiezen van een aandachtspunt worden de ik-doelen gebruikt.

Aan het eind van de week gaat de leerling met zijn maatje, groepje of plenair in overleg of het aandachtspunt verbeterd is. Dit wordt ook op het weektaakformulier aangegeven (reflectie).

Dit punt van reflecteren kan een nieuw aandachtspunt geven voor de komende week.

Omvang en inhoud van de taak

Hoewel de weektaak in eerste instantie lijkt op een serie opdrachten die voor alle leerlingen hetzelfde is, is er toch een verschil gemaakt in niveau en tempo. Zowel voor de kinderen die extra aandacht nodig hebben als voor de kinderen die meer uitdaging aan kunnen.

De leerkracht kan tijdens de week de taak verlichten door enige aanpassingen te doen. In het omgaan met tempo- en niveauverschillen binnen een taak, schuilt de professionaliteit van de leerkracht.

Planning en notatie

Vanaf groep 4 gaan de leerlingen hun weektaak plannen. Ze bepalen vooraf wanneer ze bepaalde opdrachten gaan doen en op welke dag ze het werk willen afhebben. Dit geven ze met de kleur van de dag aan. Ook wordt er overlegd met elkaar wanneer de opdrachten gedaan worden of waarbij er samengewerkt moet worden.

De weektaak en de daltonkernwaarden

Zelfstandigheid:

Kinderen leren zelfstandig beredeneerde keuzes te maken m.b.t.

- het tijdstip wanneer ze hun werk gaan maken; dit kunnen ze zelf inplannen, rekening houdend met de instructiemomenten
- de volgorde, waarin ze hun werk gaan maken
- de plek
- met wie ze hun werk gaan maken of alleen, afhankelijk van de soort
- opdracht

De weektaak is hiervoor een leidraad.

Verantwoordelijkheid:

Kinderen krijgen door de weektaak zelf de verantwoordelijkheid over de te maken taken d.m.v.

- de keuze om wel of niet voor instructie te kiezen bij de taken waar een / voor staat.
- hun eigen doelen. Wat moet ik nog extra oefenen en welke
- opdracht van de weektaak past daarbij.
- het zelf nakijken van hun werk als er een voor staat.

Samenwerken:

Kinderen leren samenwerken met kinderen, die ze niet altijd zelf gekozen zou hebben d.m.v. de taken met een **S** (samen)

Effectiviteit:

Dit staat voor doelmatigheid. Ieder kind krijgt zoveel mogelijk de opdrachten, die hij nodig heeft. In het kieswerk staan verschillende soorten opdrachten, zodat het kind een opdracht kan kiezen, die bij haar past. Kinderen die verdieping nodig hebben, zoals meesterwerk/ taalplusboek staat apart vermeld op de weektaak.

Door het inkleuren van de gemaakte taken kun je in een oogopslag zien wanneer en hoe de kinderen hun werk gemaakt en verdeeld hebben over de dagen. Dit kun je betrekken bij de reflectie.

Reflectie:

Reflectiviteit, nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is belangrijk. Ze kijken tijdens het werken en na afronding van opdrachten of ze effectief hebben gewerkt, wat ze geleerd hebben. Samen met de leerkracht kunnen ze kijken of ze het aangegeven doel op de weektaak behaald hebben en wat ze eventueel anders hadden kunnen doen. Ook het aandachtspunt (ik-doel) wat bovenaan de weektaak staat kan meegenomen worden in de reflectie.

Coöperatieve werkvormen

Coöperatieve werkvormen zijn belangrijk voor kinderen, omdat ze op deze manier op een ontdekkende, speelse en actieve manier vaardigheden leren die ze later nodig hebben voor een toekomstige en optimale ontwikkeling. Coöperatief leren is om verschillende redenen een belangrijk antwoord op het kunnen deelnemen in onze samenleving:

- Het verbreedt de onderhandelingsmogelijkheden door middel van interactief leren wat we nodig hebben in werksituaties.
- Het biedt verschillende mogelijkheden om communicatieve en sociale vaardigheden eigen te maken: vaardigheden die de samenleving van mensen vraagt.
- Kinderen leren met elkaar rekening houden; meer respect, meer zorg naar anderen, ook voor anderen die “anders” zijn. In werksituaties wordt men ook geconfronteerd met mensen die “anders” zijn en/ of op een ander niveau functioneren.
- Het levert een bijdrage aan de verstandelijke ontwikkeling door het inzetten van taal. Actiever gebruiken van taal is nodig om kennis en begrip te laten ontstaan.
- Het leert kinderen dat mensen op elkaar aangewezen zijn in situaties waarbij het resultaat afhankelijk is van ieders inzet en de manier van samenwerken.

Binnen het onderwijs leidt coöperatief leren tot een cognitieve en sociale ontwikkeling. Coöperatief leren is een werkwijze die de prestaties van zowel goede, middelmatige als zwakke leerlingen verbetert. Het leveren van goede prestaties geeft een positieve houding. De vaardigheden van kinderen om samen te werken die nodig zijn om later in de maatschappij te kunnen functioneren, worden zo vergroot.

De onderlinge acceptatie van en waardering voor elkaar verbetert door het scheppen van situaties waarin goede samenwerking wordt beloond.

Vormen van coöperatief leren.

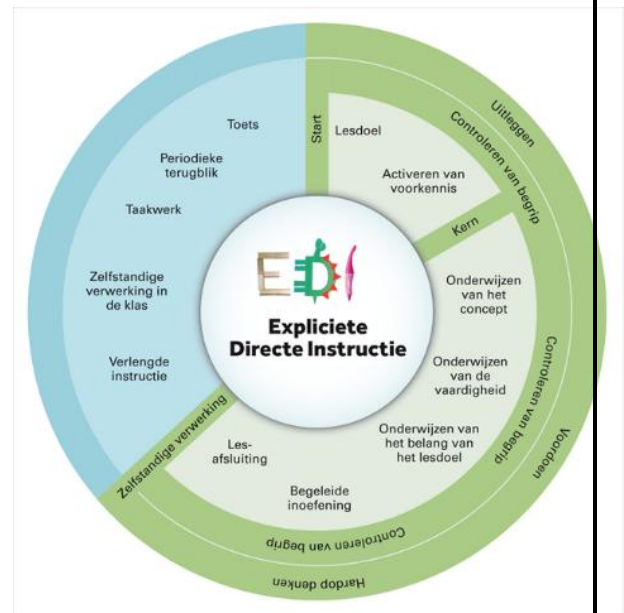
- **Binnen/buitenkring:** de leerlingen staan in twee concentrische cirkels. Doordat de leerlingen in een van de kringen roteren, ontstaan steeds nieuwe tweetallen.
- **Tafelrondje per tweetal:** in tweetallen werken de leerlingen om de beurt, schriftelijk, aan het uitvoeren van opdrachten.
- **Tweepraat:** in een tweetal geven de leerlingen om de beurt een antwoord op een vraag of een oplossing voor een probleem.
- **Tweetal/viertal coach:** de leerlingen werken in twee/viertallen en lossen om de beurt een probleem op.
- **Zoek de (valse) foute:** leerlingen kiezen het juiste antwoord uit diverse stellingen.
- **Zoek iemand die:** leerlingen lopen door het lokaal met het doel “zoek iemand die” een antwoord weet op een van de opdrachten op een werkblad en of bijvoorbeeld bij jou hoort in het zoeken naar tweetallen, een aanvulling heeft op.....
- **Koppen bij elkaar:** Kinderen overleggen met elkaar door met de knieën op de stoel te gaan zitten (hoofden bij elkaar) Als ze weer op hun stoel zitten weet de leerkracht dat ze klaar zijn.
- **Mix en Ruil:** kinderen zoeken al wandelend een maatje en beantwoorden vragen op het betreffende kaartje. Na het geven van een compliment en/of feedback, wisselen de kinderen van kaarten en gaan ze op zoek naar een nieuw maatje.

Het aanbieden van een nieuw leerdoel

Het expliciete directe instructiemodel

Goed onderwijs geven, vraagt om het nemen van juiste beslissingen. Deze besluiten kunnen verantwoord genomen worden als er een goed overzicht is van de verschillende onderdelen van een les. Bij een goede voorbereiding van de les is het doel voor de leerkracht helemaal duidelijk. Dit doel wordt kenbaar gemaakt aan de leerlingen, zodat de leerlingen weten waar zij zich op moeten richten. Het doel van de les staat ook vermeld op de weektaak van de leerlingen per dag/per vak.

Een les is als volgt opgebouwd:

- **Lesdoel:**
Dit doel wordt expliciet met de kinderen gedeeld; door voor te lezen of op het bord te schrijven.
- **Activeren van voorkennis:**
De leerlingen krijgen een opdracht die aansluit bij de te geven les, maar waarvoor ze de benodigde kennis al in huis hebben.
- **Onderwijzen van het concept**
- **Onderwijzen van de vaardigheid**
- **Belang van de les**
- **Begeleide inoefening:**
De leerlingen nemen het toepassen van de leerstof over. Ondertussen controleert de leerkracht telkens of ze het correct doen en begrijpen.
- **Lesafsluiting:**
De leerlingen maken opdrachten of beantwoorden vragen om te laten zien dat ze het lesdoel beheersen. Daarna mogen ze pas zelfstandig inoefenen.
- **Zelfstandige verwerking**
- **Verlengde instructie:**
De leerlingen waarbij bij de lesafsluiting bleek dat ze het lesdoel nog niet voldoende beheersen, krijgen een verlengde instructie van de leerkracht.

Dit model is geen model dat je bij elke les gebruikt. Het model is effectief voor het leren van nieuwe leerstof en begrippen.

Tijdens het inoefenen van de nieuwe leerstof loopt de leerkracht hulprondes en observeert de leerlingen die aan het werk zijn en geeft hulp waar nodig.

De rol van de leerkracht is:

- Aanmoedigen
- Positief gedrag stimuleren in coöperatieve werkvormen
- De taak verhelderen
- Leerlingen meenemen in gesprekjes tot verdieping en nadenken

- Inventariseren waar de moeilijkheden liggen.

Differentiatie

De leerkracht biedt differentiatie in instructie en opdrachten.

Daarnaast bieden onze taal- en rekenmethode hiervoor diverse mogelijkheden. Dit is het “maatwerk en/of pluswerk” voor rekenen of het werken uit het meesterboek van de rekenmethode. Voor taal/spelling is dit extra oefenstof, verrijking, een compacte route en pluswerk. Er worden hierbij drie niveaus onderscheiden: taalzwak, methodevolgers en taalsterk.

Ook tijdens de instructie houden wij als leerkracht rekening met de verschillende niveaus.

De leerlingen die meer moeite hebben met de leerstof krijgen na de korte plenaire instructie een verlengde instructie in een apart groepje.

De leerlingen die de opgegeven opdrachten niet aankunnen in tempo of anderszins, krijgen na reflectie en evaluatie, werk toegespitst op de leerbehoeften van de leerling.

Reflectie en evaluatie

Met elkaar evalueren is een essentieel onderdeel. Iedere dag leren we (leerling, leerkracht en team) hoe het morgen beter kan.

Evalueren kan een onderdeel zijn van elke les.

Onder reflectie verstaan wij het spiegelen tijdens het proces.

Bij het evalueren kijken wij of het doel behaald is.

De kern van leren is reflecteren. Wat wist ik eerst? Hoe dacht ik dat het in elkaar zat? Wat weet ik nu? Hoe weet ik nu hoe iets werkt? Hoe heb ik het geleerd? Hoe pak ik het de volgende keer aan? Wat wil en kan ik met die wetenschap doen? Wat zou ik nu wel eens willen weten?

De leerlingen reflecteren regelmatig, elke week, het gemaakte werk van de weektaak op verschillende wijze. Dit kan zijn met een klasgenoot, met een klein groepje en soms plenair. De leerlingen geven dan ook aan of zij het aandachtspunt (ik-doel) gehaald hebben. Ook geven de leerlingen aan hoe zij deze week gewerkt hebben. Gekeken wordt naar de planning en de hoeveelheid werk enz.

Vanaf groep 4 noteren de leerlingen hun aandachtspunt (ik-doel) op de weektaak. Deze gegevens gebruiken de leerlingen ook om het ik-doelenblad in te vullen. Bij het reflecteren kunnen hulpmiddelen gebruikt worden. Vanaf groep 1 zit het ik-doelenblad in de portfolio's/rapporten. Daarop evalueren de leerlingen zelf voor welk deel zij dit doel beheersen.

Elke week wordt er teruggekeken op de week d.m.v. reflectie en evaluatie. Dit kan op verschillende manieren. Ook komen de ik-doelen, die bij de daltonkernwaarden horen aan de orde.

De leerkracht evalueert/beoordeelt ook het schriftelijke werk van de leerling. Mocht de leerling bij een toets onvoldoende gescoord hebben, dan wordt er in de klas uitleg gegeven aan de instructietafel of in een klein groepje.

Zelfcorrectie

Zelf corrigeren is ook een vorm van evalueren/reflecteren. Het betreft opdrachten in verschillende vakgebieden. Niet al het werk wordt door de leerlingen nagekeken. Enkele taken en toetsen worden door de leerkracht nagekeken.

Zelf nakijken heeft de volgende voordelen:

- De leerling krijgt meteen feedback op zijn werk. Er hoeft niet op de leerkracht gewacht te worden. De leerling ervaart op deze manier een eigen verantwoordelijkheid.
- Zelf nakijken heeft een duidelijk leereffect. Als de leerling zelf een fout ontdekt, zal hij zich eerder afvragen hoe deze fout(en) kon(den) ontstaan.
- Zelf nakijken vergroot het inzicht van de leerling in wat hij zelf kan.

Zelf nakijken vraagt een bepaalde houding van leerlingen. De leerlingen leren beseffen dat ze werk nakijken om er iets van te leren en niet om zoveel mogelijk “krullen te zetten”. Als leerkracht leren we de leerlingen deze houding aan. We leren hen ook dat ze hulp of uitleg moeten vragen, zodra ze merken dat er fouten zijn gemaakt.

Naarmate leerlingen ouder worden, zullen ze steeds meer leren om zelf te reflecteren op hun werkwijze. Vanzelfsprekend stemmen we de ruimte bij het zelf nakijken door leerlingen af op wat leerlingen aankunnen. De groepsleerkracht schat dat voor de leerlingen van zijn/haar groep in.

De afspraken voor het werken buiten de klas zijn:

- We lopen met een doel
- Laat je werkplek netjes achter
- We zitten op onze plek
- We praten met een liniaalstem/fluisterstem

Op deze manier brengen we de leerlingen verantwoordelijkheidsgevoel bij.

Het biedt een goede gelegenheid om maatjesopdrachten uit te voeren zonder dat de overige kinderen gestoord worden. We willen de kinderen leren zonder direct toezicht te werken. Ook hier is sprake van vrijheid in gebondenheid. De kinderen kunnen werken in de klas, op de gang en aan de werkplekken in de klas. De groepsgrootte is variërend al naar gelang de opdracht. We verwachten dat de kinderen rustig werken. De kinderen moeten met anderen rekening houden, zodat iedereen goed kan werken aan zijn taak in de “vrije” ruimte. De kinderen laten de werkplek opgeruimd achter.

Toetsgegevens

De toetsgegevens leveren informatie op over de feitelijke stand van zaken op een bepaald moment. Er worden methode-gebonden en methode-onafhankelijke toetsen afgenomen. Deze laatste worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem (LVS) van IEP.

Naar aanleiding van de resultaten van de methode-gebonden toetsen wordt bepaald hoe het leerproces vervolgd zal worden. Er kan een (korte) periode van extra begeleiding of van verrijking volgen. Hiervoor bieden onze taal- en rekenmethode diverse mogelijkheden. Dit kun je terugvinden in het hoofdstuk differentiatie.

De methode-onafhankelijke toetsen worden door de leerkracht geanalyseerd en het onderwijs wordt de komende periode hierop aangepast.

Dit wordt vastgelegd in een groepsplan.

Rapportering

Rapporten

De leerlingen krijgen 2x per jaar een portfolio's/rapport. Op dit rapport staan de gemiddelde cijfers vermeld (en/of aangeven d.m.v. een letter (o, m, v ,rv ,g)) van de methode-gebonden toetsen, maar ook de scores die gehaald zijn bij de LVS toetsen.

Gesprekken

Minimaal twee keer per jaar is er een gesprek met ouders, waarbij wordt geëvalueerd en gereflecteerd over de ontwikkeling van de leerling.

Het eerste gesprek is een startgesprek en vindt plaats in de eerste periode van het schooljaar. In groep 5 t/m 8 reflecteert de leerling in samenspraak met ouder en leerkracht. In groep 4 kan de leerling ervoor kiezen om deel te nemen aan het gesprek. De leerling staat centraal in dit gesprek. Indien nodig wordt er een nieuw gesprek gepland binnen 2 maanden. Er wordt dan geëvalueerd op de gestelde doelen van het vorige gesprek. Bij andere leerlingen vindt dit na het eerste rapport (februari/maart) plaats.

In groep 1 en 2 hanteert de leerkracht signaleringslijsten om de ontwikkeling van het kind te volgen. Ouders krijgen inzage in deze lijsten.

Klassenmap

Elke leerkracht draagt er zorg voor dat in de klassenmap een inhoudsopgave aanwezig is waarop te zien is wat er zoal in de klassenmap aanwezig moet zijn.

De klassenmap bevindt zich in de klas en ligt op het bureau of op een zichtbare plek voor andere (inval -) collega's. In de klassenmap bevinden zich de volgende documenten:

- Voorkant
- Bijzonderheden
- Leerlinggegevens (leerlinglijsten/ cijferlijsten)
- AVG
- Invaller
- Plattegrond
- Regels
- Wachtwoorden
- Weekrooster en weektaken
- Dalton
- Afsprakenkaarten
- Zorg (medicijngebruik/ ongevallenregistratieformulier)
- Verkeersexamen 7 (alleen groep 7)
- Overig

Voortgang ontwikkeling Daltononderwijs

Er is een regelmatig overleg over actiepunten vanuit ons Daltononderwijs.

Tijdens de teamvergaderingen en studiedagen is Dalton regelmatig een agendapunt.

De ouders worden regelmatig geïnformeerd in de nieuwsbrief over de daltonkernwaarden. Daarnaast worden ouders op bepaalde moment uitgenodigd om in de klas te komen kijken naar waar de leerlingen aan hebben gewerkt.

Mediatoren tijdens buiten spelen

In het kader van onze methode 'Hiro' hebben we op onze school leerling mediators. Dit zijn kinderen uit de bovenbouw die opgeleid zijn om te bemiddelen bij conflicten die ontstaan tijdens het spelen. Zij krijgen hiervoor een training op school. De mediators hebben in de speelpauze 'pleinwacht' en zijn herkenbaar aan een hesje van Daltonschool Nicolaas. Er is altijd een leerkracht aanwezig op het plein die kan ondersteunen bij het bemiddelen.

De leerlingenraad

De leerlingenraad bestaat uit een groep enthousiaste vertegenwoordigers van de leerlingen uit de groepen 5 t/m 8 die nadenken en meebeslissen over activiteiten en veranderingen die bijdragen aan een goede en prettige gang van zaken op Daltonschool Nicolaas. De leerlingen worden gekozen door andere leerlingen van de school. Zij vertegenwoordigen hierbij de meningen en ideeën van de leerlingen op onze school. De leerlingenraad is een adviesorgaan (aan bv. OR, MR, schoolleiding etc.) en een denktank. De leerlingenraad heeft geen beslissingsbevoegdheid.

De leerlingenraad komt ongeveer 1 keer in de zes weken bij elkaar.

Visie

In de leerlingenraad leren kinderen op een positieve manier mee te denken, te discussiëren, te luisteren naar elkaars mening en zoeken zij samen naar oplossingen voor de vraagstukken die aan de orde komen. Ook ondervinden zij hierbij wat realistisch en haalbaar is. Dit vinden wij als school erg belangrijk.

Doel

Daltonschool Nicolaas beoogt met het oprichten van een leerlingenraad een aantal doelen, leerlingen leren:

- Een eigen mening vormen
- Ideeën en meningen te verwoorden en te beargumenteren
- Door midden van discussiëren een oplossing te vinden waar iedereen het mee eens is
- Actief luisteren
- Te overleggen en samen te werken
- Elkaars mening te respecteren
- Eigen verantwoordelijkheid nemen
- Op speelse wijze de werking van democratie ontdekken
- Om actief deel te nemen aan onze maatschappij (actief burgerschap)
- Zich te motiveren voor school en omgeving

Gespreksonderwerpen:

- Praten over (de aanpassing van) schoolregels en er iets mee doen
- De sfeer op school bespreken en verbeteren
- Een schoolactiviteit organiseren
- De tevredenheid over (veranderingen) de manier van lesgeven bespreken
- Door leerlingen ingebrachte vragen, voorstel, ervaring ,etc. (via ideeënbusje, e-mail, na inventarisatie in de klas) bespreken

Wat wordt er van een lid verwacht?

De leerlingenraad komt, onder schooltijd een aantal keer per jaar bij elkaar. De leden voeren gesprekjes met andere kinderen om er achter te komen welke onderwerpen er besproken moeten worden. De leerlingen blijven een heel schooljaar in de leerlingenraad. Bij elke vergadering is de directeur aanwezig.

Ontwikkelingsactiviteiten binnen ons Daltononderwijs

Zelfverantwoordelijk leren staat bij het Daltononderwijs in een pedagogische context. Als er meer verantwoordelijkheid gegeven wordt, krijgt de leerling meer mogelijkheden.

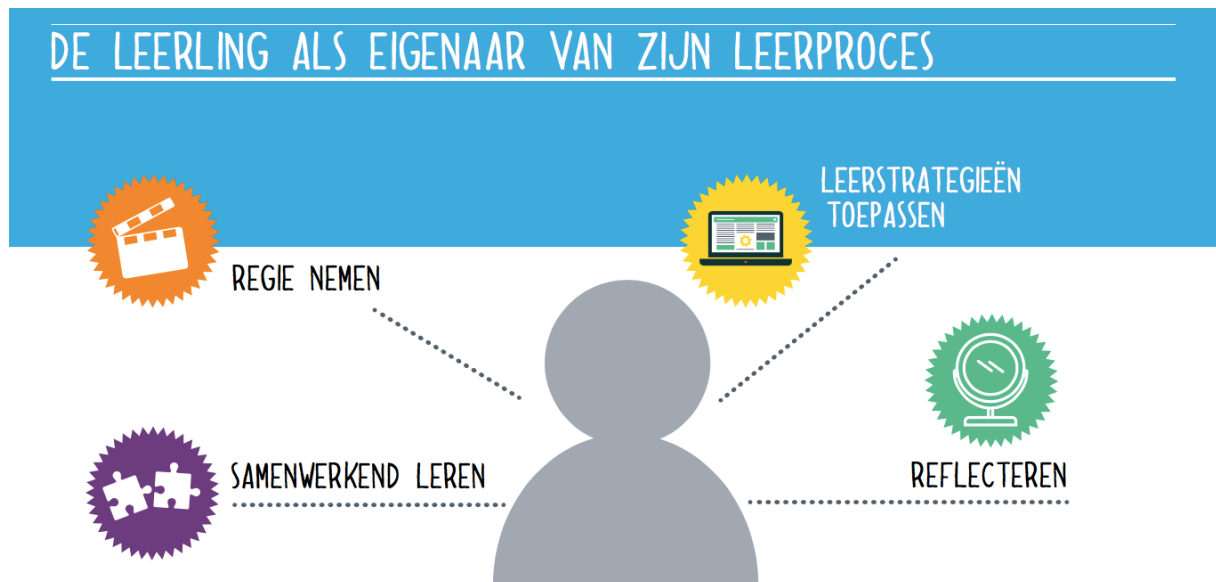
Maar ook hoe zelfstandiger de leerling, hoe meer verantwoordelijkheid hij kan leren dragen. Naar mate de leerling vordert in het leerproces kan de rol van de leraar steeds meer die van begeleider, coach worden.

Wij willen de leerlingen van onze school, die vrijheid bieden, die een leerling aankan. Hierbij staan bepaalde basisvaardigheden (denk aan: executieve functies) centraal, die bij ons op school nog volop in ontwikkeling zijn.

Daarnaast werken wij thematisch m.b.t. de zaakvakken. Wij willen de kinderen nieuwsgierig maken naar alles wat er om hen heen gebeurt. Binnen het aanbieden van de zaakvakken zal het opstellen van leervragen door de leerlingen meer aandacht krijgen. Vanaf de tweede helft groep 3 worden de thema's van de methode Blink gehanteerd. Tevens zal het zelfstandig leren en het reflecteren een grotere impact krijgen. Voor de leerlingen maar ook zeker voor het team weer een nieuw ontwikkelingspunt. Zo blijft ons onderwijs in beweging.

Betrokkenheid bij het Daltononderwijs

Elk jaar wordt een onderdeel van het Daltononderwijs in de agenda van een studiedag opgenomen. Wij ontwikkelen ons als Daltonteam om zo weer te komen tot aanpassingen en verbeteringen van het onderwijs. Daarbij wordt ook het daltonhandboek weer zorgvuldig gelezen en zo nodig aangepast

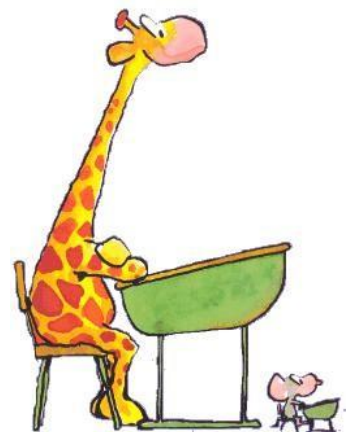
Werkafspraken Daltonschool Nicolaas

Tijdens ons werk:

- *werken we zo dat we niemand anders storen
- *gebruiken we liniaalstem/fluisterstem

In onze schriften:

- *schrijven we met de schoolpen/ vulpen of potlood
- *schrijven we aan elkaar zoals we geleerd hebben
- *schrijven we de cijfers zoals we geleerd hebben
- *slaan we na elke les 1 regel over
- *slaan we tussen rijtjes sommen 2 hokjes over
- *zetten we voor de kantlijn welke les of som het is
- *maken we de bladzijde vol
- *verbeteren we onze fouten zonder knoeien
- *trekken we lijnen/strepen met een liniaal
- *kijken we na met de nakijkpen
- *zetten we kleine krullen onderaan de rijtjes
- *gebruiken we geen stiften

Onze etui:

- *is bedoeld voor spullen van school
(pen, potlood, kleurpotloden, gum, dobbelsteen, plakstift)
- *blijft netjes van binnen en van buiten (zonder stickers of tekeningen erop)

Onze werkplek:

- *ziet er netjes uit, er ligt alleen wat we nodig hebben
- *laten we opgeruimd achter als we klaar zijn
- *controleren we voor we weg gaan (alles opgeruimd? Niets laten liggen?
stoel/ kruk aangeschoven?) ook in de hal!

Bijlage ik-doelen

Doelen: Samenwerken

Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Ik: -Kan een compliment geven -kan samen met een maatje een opdracht doen -speel zowel een leidende als volgende rol -vraag of ik iets mag gebruiken van een ander -deel materiaal met andere leerlingen.	Ik: -kan een compliment geven en ontvangen -kan samen met een maatje een opdracht doen -spreek met een ander af wie wat gaat maken -voer zonder aansporing mijn deel van de taak uit.	IK: -Kan een compliment geven en ontvangen -kan samenwerken met een maatje -bespreek o.l.v. de leerkracht een probleem -maak met een medeleerling een taakverdeling en neem ook minder leuke taken op mij -zeg op een aardige manier dat ik het idee van een ander vind.	IK: -Kan een compliment geven en ontvangen -kan samenwerken met een maatje - maak met een medeleerling een taakverdeling en neem ook minder leuke taken op mij - zeg op een aardige manier dat ik het idee van een ander niet leuk vind. - laat een ander zijn eigen taak uitvoeren	IK: -Kan een compliment geven en ontvangen -kan samenwerken met een maatje -maak afspraken over een taakverdeling -heb een eigen bijdrage in het bespreken van een taakverdeling -leg mij neer bij een groepsbeslissing -help een ander iets in de brengen in de groep -kan met een groepje presenteren aan de klas	IK: -Kan een compliment geven en ontvangen -weet met wie ik goed kan samenwerken - kan met een ander de taken verdelen bij een groepsopdracht -maak afspraken over een taakverdeling -heb een eigen bijdrage in het bespreken van een taakverdeling -leg mij neer bij een groepsbeslissing -help een ander iets in te brengen in de groep -noem een aantal van mijn eigen capaciteiten - benoem en gebruik capaciteiten van medeleerlingen - zet mijn capaciteiten adequaat in -benoem naast mijn eigen capaciteiten ook mijn beperkingen bij het uitvoeren van een taak -kan gebruik maken van de talenten van een ander -kan samen een plan van aanpak maken -kan met een groepje gezamenlijk presenteren aan de klas	IK: -Kan een compliment geven en ontvangen -kan samenwerken met iedere klasgenoot -kan met een ander de taken verdelen bij een groepsopdracht -maak afspraken over de taakverdeling -heb een eigen bijdrage in het bespreken van een taakverdeling -leg mij neer bij een groepsbeslissing -help een ander iets in te brengen in de groep -noem een aantal van mijn eigen capaciteiten - benoem en gebruik capaciteiten van medeleerlingen - zet mijn capaciteiten adequaat in -benoem naast mijn eigen capaciteiten ook mijn beperkingen bij het uitvoeren van een taak -kan gebruik maken van de talenten van een ander -kan samen een plan van aanpak maken -kan met een groepje gezamenlijk presenteren aan de klas

		niet leuk vind. -laat een ander zijn eigen taak uitvoeren	-pas in overleg tussentijds afspraken aan -kan feedback geven aan leerlingen met wie ik samenwerk		-noem een aantal van mijn eigen capaciteiten -benoem en gebruik capaciteiten van medeleerlingen -zet mijn capaciteiten adequaat in -kan gebruik maken van de talenten van een ander -kan met een groepje presenteren aan de klas	
-Kan afspraken en beloften nakomen - laat een ander uitpraten	-kan afspraken en beloften nakomen	-kan afspraken en beloften nakomen	-kan afspraken en beloften nakomen	-kan afspraken en beloften nakomen	-kan afspraken en beloften nakomen	-kan afspraken en beloften nakomen
-kan vragen stellen aan een ander -help een andere leerling	-kan uitleg geven aan een ander	-kan uitleg geven aan een ander	-kan uitleg geven aan een ander	-kan uitleg geven aan een ander -kan een ander een tip geven	-kan uitleg geven aan een ander -kan een ander tips geven om tot een betere	-kan uitleg geven aan een ander -kan een ander tips geven om tot een betere oplossing te komen

-sta open de ander te helpen					oplossing te komen	
-Kan stop hou op zeggen -kan excuus aanbieden en aanvaarden	-kan stop hou op zeggen -kan excuus bieden en aanvaarden	-kan zeggen dat iemand ergens mee moet stoppen en waarom -kan excuses aanbieden en aanvaarden -kan mijn eigen bedrag benoemen	-kan zeggen dat iemand ergens mee moet stoppen en waarom kan excuses aanbieden en aanvaarden -kan mijn eigen bedrag benoemen	-kan ongewenst gedrag van een ander negeren -kan excuus aanbieden en aanvaarden -kan mijn eigen gedrag benoemen -kan mijn eigen mening vertellen	-kan ongewenst gedrag van een ander negeren of daar goed op reageren -kan excuus aanbieden en aanvaarden -kan mijn eigen gedrag benoemen -kan mijn eigen mening vertellen	-kan ongewenst gedrag van een ander negeren of daar met de ik-boodschap op reageren. -kan excuus aanbieden en aanvaarden -kan mijn eigen gedrag benoemen en hierop reflecteren -kan mijn eigen mening vertellen en deze beargumenteren
	-kan andere werkplek kiezen	-kan andere werkplek zoeken	-kan andere werkplek zoeken	-kan samen met een ander een werkplek kiezen	-kan samen met een ander een geschikte werkplek kiezen	-kan samen met een ander een geschikte werkplek kiezen

Doelen: vrijheid in gebondenheid / verantwoordelijkheid

Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Ik: -kan op het takenbord zien welke taken er gemaakt moeten worden -kan per week plannen in welke volgorde de taken worden gemaakt -weet welke taken ik in de week moet maken	Ik: -kan per dag zelf bepalen in welke volgorde ik mijn taken maak en uitvoer -kan een dagtaak afkleuren	Ik: -kan per halve week zelf bepalen in welke volgorde ik mijn taken maak en uitvoer -kan en halve weektaak plannen en afkleuren	Ik: -kan per week zelf bepalen in welke volgorde ik mijn taken maak en uitvoer -kan een weektaak plannen en afkleuren	Ik: -kan per week zelf bepalen in welke volgorde ik mijn taken maak en uitvoer -kan uitleggen waarom ik voor een bepaalde planning kies -teken het gemaakte werk zelf af op de weektaak -kan eigen leerdoelen stellen (weektaak)	Ik: -kan per week plannen in welke volgorde ik mijn taken wil maken -kan uitleggen waarom ik voor een bepaalde planning kies -teken het gemaakte werk zelf af op de weektaak -kan eigen leerdoelen stellen (weektaak) en benoemen wat ik hiervoor nodig heb -kan een ander helpen zijn/haar leerdoelen te stellen -teken het gemaakte werk zelf af op de weektaak -kan bij herhaalde lesstof zelf bepalen of ik	Ik: -kan per week plannen in welke volgorde ik mijn taken wil maken -kan uitleggen waarom ik voor een bepaalde planning kies -teken het gemaakte werk zelf af op de weektaak -kan eigen leerdoelen stellen (weektaak) en benoemen wat ik hiervoor nodig heb en dit zelf regelen -kan een ander helpen zijn/haar leerdoelen te stellen -teken het gemaakte werk zelf af op de weektaak -kan bij herhaalde lesstof zelf
	-kan zelf na het	-kan zelf na het bekijken van de	-kan bij herhaalde lesstof zelf	-kan bij herhaalde lesstof zelf	-kan bij herhaalde lesstof zelf bepalen of ik	-kan bij herhaalde lesstof zelf

	bekijken van de opdracht inschatten of ik mee moet doen met de instructie -kan om hulp/uitleg vragen	opdracht inschatten of ik mee moet doen met de instructie -kan om hulp/uitleg vragen	bepalen of ik meedoe met de instructie van rekenen, taal, spelling -kan om hulp/uitleg vragen	bepalen of ik meedoe met de instructie van rekenen, taal, spelling -kan om hulp/uitleg vragen -kan om extra uitleg vragen als dit nodig is	meedoe met de instructie van rekenen, taal, spelling -kan om hulp/uitleg vragen -kan om extra uitleg vragen als dit nodig is	bepalen of ik meedoe met de instructie van rekenen, taal, spelling -kan om hulp/uitleg vragen -kan om extra uitleg vragen als dit nodig is
-mag zelf bepalen of ik de keuzetaak ga doen	-kan kiezen uit een wisselend aanbod uit de kieskast	-oefent regelmatig met zelf nakijken -kan kiezen uit een wisselend aanbod uit de kieskast	-kan rekenen en spelling nakijken -kan kiezen uit een wisselend aanbod uit de kieskast	-kan zelf werk nakijken	-kan zelf werk nakijken en verbeteren en verdere acties ondernemen	-kan zelf werk nakijken en verbeteren en verdere acties ondernemen
-kan de materialen pakken en opruimen -weet wat ik moet doen als het materiaal op is	-bepaal zelf waar ik wil werken -pak materialen en ruim ze op voor	-bepaal zelf waar ik wil werken -pak materialen en ruim ze op voor mezelf en voor mijn groepje	-bepaal zelf waar ik wil werken -pak materialen en ruim ze op voor mezelf en voor mijn groepje	-bepaal zelf waar ik wil werken tijdens weektaak -zorg voor een opgeruimde werkomgeving binnen en buiten het klaslokaal	-bepaal zelf waar ik wil werken tijdens weektaak -zorg voor een opgeruimde werkomgeving binnen en buiten het klaslokaal	-bepaal zelf waar ik wil werken tijdens weektaak -zorg voor een opgeruimde werkomgeving binnen en buiten het klaslokaal

-weet waar ik mijn werk neer moet leggen als het (bijna) af is -neem verantwoordelijkheid voor de groepstaak	mezelf en voor mijn groepje					
	-kan zelf bepalen of ik wil samenwerken	-kan zelf bepalen of ik wil samenwerken	-kan zelf bepalen of ik wil samenwerken	-bepaal zelf met wie ik wil samenwerken	-bepaal zelf met wie ik wil samenwerken	-bepaal zelf met wie ik wil samenwerken
-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -kan me aan de groepsregels en schoolregels houden -kan een ander een tip en een top geven	-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -kan me aan de groepsregels en schoolregels houden -kan een ander een tip en een top geven	-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -spreek een ander aan op klassenregels/afspraken -kan een ander een tip en een top geven	-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -spreek een ander aan op klassenregels/afspraken -kan een ander een tip en een top geven - kan reflecteren op mijn eigen gedrag	-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -spreek een ander aan op klassenregels/afspraken -kan een ander een tip en een top geven - kan reflecteren op mijn eigen gedrag -houd rekening met gevoelens en wensen van mijn klasgenoten	-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -spreek een ander aan op klassenregels/afspraken -kan een ander een tip en een top geven - kan reflecteren op mijn eigen gedrag -houd rekening met gevoelens en wensen van mijn klasgenoten -kan in een conflictsituatie	-bepaal samen met de leerkracht de regels voor de groep -spreek een ander aan op klassenregels/afspraken -kan een ander een tip en een top geven - kan reflecteren op mijn eigen gedrag -houd rekening met gevoelens en wensen van mijn klasgenoten

			-kan een eigen rapport schrijven	-kan in een conflictsituatie gevoelend en gedrag verwoorden -neem in en conflictsituatie een actieve luisterhouding aan -kan een ander een opsteker geven -kan een eigen rapport schrijven	gevoelend en gedrag verwoorden -neem in en conflictsituatie een actieve luisterhouding aan -kan een ander een opsteker geven -kan een eigen rapport schrijven	-kan in een conflictsituatie gevoelend en gedrag verwoorden -neem in en conflictsituatie een actieve luisterhouding aan -kan een ander een opsteker geven -kan een eigen rapport schrijven
--	--	--	---	--	---	--

Doelen: zelfstandigheid

Groep 1/2	Groep3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Ik: -luister naar de klassikale start van de les -kan het plannen op het planbord zelfstandig	Ik: -kan mijn eigen dagtaak plannen -luister naar de klassikale start van de les -kan mijn taken afkleuren op de dagtaak	Ik: -kan mijn eigen weektaken inplannen -Kan me aan mijn eigen planning houden -kan mijn taken afkleuren op de taakbrief	Ik: -kan mijn eigen weektaken inplannen -kan me aan mijn eigen planning houden -kan mijn taakbrief bijhouden -kan mijn taken afkleuren op de taakbrief	Ik: -kan mijn eigen werk inplannen voor de hele week -kan mijn weektaak bijhouden -kan mijn taken afkleuren op de weektaak -ken de regels voor en de routines bij het werken aan de taken	Ik: -kan mijn eigen werk inplannen voor de hele week -kan mijn weektaak bijhouden -kan mijn taken afkleuren op de weektaak -ken de regels voor en de routines bij het werken aan de taken	Ik: -kan mijn eigen werk inplannen voor de hele week -kan mijn weektaak bijhouden -kan mijn taken afkleuren op de weektaak -ken de regels en voor en de routines bij het werken aan de taken
-kan 10 tot 15 minuten zelfstandig werken zonder de leerkracht iets te vragen (uitgestelde aandacht) -kan na een instructie opdrachten zelfstandig uitvoeren	-werk 15 minuten zelfstandig aan de taak -Kan na de instructie de opdracht zelfstandig uitvoeren en ga anders aan de verlengde instructietafel zitten	-kan mijn eigen werkplek kiezen, afhankelijk van de taak -kan werken in wisselende groepsgroottes -schat in of ik na de instructie zelfstandig aan het werk kan of verlengde instructie nodig heb	-kan mijn eigen werkplek kiezen binnen of buiten de groep -kan werken in wisselende groepsgroottes -schat in of ik na de instructie zelfstandig aan het werk kan of verlengde instructie nodig heb	-kan mijn eigen werkplek kiezen, binnen of buiten de groep -kan buiten de groep werken -kan werken in verschillende groepsgroottes -kan 35 minuten werken zonder de leerkracht iets te vragen	-kan mijn eigen werkplek kiezen, binnen of buiten de groep -kan buiten de groep werken -kan werken in wisselende groepsgroottes -kan open organisatie aan (zonder een leerkracht in de	-kan mijn eigen werkplek kiezen, binnen of buiten de groep -kan werken in verschillende groepsgroottes -kan open organisaties aan (zonder een leerkracht in de groep werken)

-weet wanneer de leerkracht beschikbaar is voor hulp en wanneer niet -weet hoe ik moet werken als de lamp op rood staat -weet de volgorde van de hulpronde -kan de regels voor zelfstandig werken benoemen -durf hulp te vragen aan mijn klasgenoot of leerkracht -probeer een taak nog een keer als het de eerste keer niet lukt -kan zelf de materialen	-maak langdurige opdrachten af als daar af en toe aanwijzingen voor worden gegeven. -weet wanneer de leerkracht beschikbaar is voor hulp en wanneer niet -weet hoe ik moet werken als de lamp op rood staat -weet de volgorde van de hulpronde -kan de regels voor zelfstandig werken benoemen -maak gebruik van hulp -kan zelf om hulp vragen -probeer een taak nog een keer als het de eerste keer niet lukt -kan zelf de materialen	-kan 30 minuten zelfstandig werken zonder de leerkracht iets te vragen -hanteer zelfstandig werken regel bij alle vakken -volg een stappenplan om een grotere taak uit te voeren -kan individueel werken -kan taakgericht werken -kan zelf om hulp vragen -sla een probleem over tijdens uitgestelde aandacht en ga zelfstandig verder met een deel van mijn werk wat ik wel snap -kan zelf de materialen	-kan 30 minuten zelfstandig werken zonder de leerkracht iets te vragen -houd zelf de tijd in de gaten om mijntaak af te krijgen -werk netjes en binnen de afgesproken tijd -hanteer zelfstandig werken regels bij alle vakken -kan individueel werken -kan taakgericht werken -kan zelf om hulp vragen -sla een probleem over tijdens uitgestelde aandacht en ga zelfstandig verder met een deel van mijn werk wat ik snap -kan zelf materialen pakken die ik	-kan taakgericht werken -kan taaktijd effectief inzetten -kan zelf om hulp vragen -kan zelf de materialen	groep rustig werken) -kan individueel werken -kan taakgericht werken -kan taaktijd effectief inzetten -kan zelf om hulp vragen -kan zelf de materialen pakken die ik	-kan 45 minuten zelfstandig werken -kan individueel werken -kan taakgericht werken -kan taaktijd effectief inzetten -kan zelf om hulp vragen -kan zelf de materialen
--	---	---	--	---	--	--

pakken die ik nodig heb -kan zelf de gebruikte materialen opruimen -kan werken met zelfcorrigerend materiaal -los zelf praktische problemen op -kan reflecteren op mijn eigen handelen/gedrag -kan omgaan met verschillende regels in verschillende lessituaties	pakken die ik nodig heb -ik snap hoe ik met de materialen in de klas moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -los zelf praktische problemen op -hanteer de afgesproken regels om problemen op te lossen -kan reflecteren op mijn eigen handelen/gedrag -kan omgaan met verschillende regels in verschillende lessituaties	pakken die ik nodig heb voor een taak -snap hoe ik met de materialen in de klas moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan mijn taken evalueren -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -kan mijn taken nakijken zonder hulp -kan het nagekeken werk verbeteren -lever mijn werk in	pakken die ik nodig heb voor een taak -snap hoe ik met de materialen moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan mijn taken evalueren -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -kan mijn taken nakijken zonder hulp -kan het nagekeken werk verbeteren -lever mijn werk in	nodig heb voor een taak -snap hoe ik met de materialen moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan mijn taken evalueren -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -kan mijn taken nakijken zonder hulp -kan het nagekeken werk verbeteren -lever mijn werk in	pakken die ik nodig heb voor een taak -snap hoe ik met de materialen moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan mijn taken evalueren -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -kan mijn taken nakijken zonder hulp -kan het nagekeken werk verbeteren -lever mijn werk in
--	---	---	--	--	--

-kan een klasgenoot helpen	-kan een klasgenoot helpen -maak gebruik van hulp	-kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot	-kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot -kan zelf een maatje kiezen om me te werken -kan zelf afspraken maken met betrekking tot samenwerken	-kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot -kan zelf een maatje kiezen om mee te werken -kan zelf afspraken maken met betrekking tot samenwerken	-kan zelfstandig conflicten oplossen -kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot -kan zelf een maatje kiezen om mee te werken -kan zelf afspraken maken met betrekking tot samenwerken	-kan zelfstandig conflicten oplossen -kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot -kan zelf een maatje kiezen om mee te werken -kan zelf afspraken maken met betrekking tot samenwerken
-kan zelf mijn jas aan/uit doen -kan zelf mijn tas pakken en weer opruimen -kan zelfstandig naar de wc	-kan zelf initiatief nemen -kan zelf de materialen pakken die ik nodig heb -ik snap hoe ik met de materialen in de klas moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan omgaan met	-kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijksstof kiezen -kan zelf initiatief nemen Kan zelf de materialen pakken die ik nodig heb voor een taak -snap hoe ik met de materialen in de klas moet werken	-kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijksstof kiezen -kan zelf initiatief nemen -leer me bewust worden van mijn eigen leerdoelen -kan zelf materialen pakken die ik nodig heb voor een volgende taak	-kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijksstof kiezen. -kan zelf initiatief nemen -leer me bewust te worden van mijn eigen leerdoelen	-kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijksstof kiezen. -kan zelf initiatief nemen -kan zelf mijn leerdoelen benoemen en hier met ondersteuning van de leerkracht aan werken	-kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijksstof kiezen. -kan zelf initiatief nemen - kan zelf mijn leerdoelen benoemen en hier met ondersteuning van de leerkracht aan werken

	zelfcorrigerend materiaal -los zelf praktische problemen op -hanteer de afgesproken regels om problemen op te lossen -kan reflecteren op mijn eigen handelen/gedrag -kan omgaan met verschillende regels in verschillende situaties -kan een klasgenoot helpen -maak gebruik van hulp -kan initiatief nemen	-kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan mijn taken evalueren -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -kan mijn taken nakijken zonder hulp -kan het nagekeken werk verbeteren -lever mijn werk in -kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot -kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijkingsstof kiezen -kan zelf initiatief nemen	-snap hoe ik met de materialen in de klas moet werken -kan zelf de gebruikte materialen weer opruimen -kan mijn taken evalueren -kan omgaan met zelfcorrigerend materiaal -kan mijn taken nakijken zonder hulp -kan het nagekeken werk verbeteren -lever mijn werk in -kan mijn hulp aanbieden aan een klasgenoot -kan zelf een maatje kiezen om mee te werken -kan zelf afspraken maken met betrekking tot samenwerken			
--	--	---	--	--	--	--

			-kan uit het aanbod in de klas in overleg met de leerkracht verrijkingstof kiezen -kan zelf initiatief nemen -leer me bewust worden van mijn eigen leerdoelen			
--	--	--	---	--	--	--

Bijlage: kijkwijzer

Kijkwijzer groep 1 en 2

Dagkleuren	1	2	opmerking
De dagen van de week worden aangegeven met een dagkleur in het lokaal			
De dagkleuren worden gebruikt voor het plannen van de taak			
De dagkleuren worden gebruikt op het kalenderbord			

Dagritme	1	2	opmerking
Er wordt gebruik gemaakt van dagritmekaarten			
Er wordt gewerkt middels een dagritmerooster			

Handelingswijzers en symbolen	1	2	opmerking
Er wordt gebruik gemaakt van pictogrammen (gr 1 t/m 4)			
Er wordt gewerkt met uitgestelde aandacht (time-timer en blokjes)			
De kinderen kunnen op het maatjesbord zien wie hun maatje is			
De symbolen van verschillende samenwerkingsvormen worden gebruikt.			

De taak	1	2	opmerking
Er wordt gewerkt met een weektaak			
Er is ruimte om de taak in te plannen			
Er is ruimte om de taak af te kleuren			
Er is ruimte om de taak te evalueren			

De taak wordt volgens de schoolafspraken ingezet.			
---	--	--	--

Keuzewerk	1	2	opmerking
De kinderen kunnen wekelijks kiezen voor een keuzetaak			

Zorg voor de klas, school en omgeving	1	2	opmerking
Materialen in de klassen liggen op een vaste plek. Kinderen kunnen deze zelf pakken en terug leggen.			
Alle kinderen hebben een taak.			
Nieuwe leerlingen worden gekoppeld aan een maatje.			

Uitgestelde aandacht	1	2	opmerking
Er wordt gebruik gemaakt van een stoplicht.			
De leerkracht heeft een vaste loopronde.			
De kinderen weten wat er van hen wordt verwacht tijdens de uitgestelde aandacht.			
Er wordt effectief gewerkt tijdens het zelfstandig werken.			
Er wordt met een stemvolumekaart gewerkt.			

Coöperatief leren/ samenwerken	1	2	opmerking
Er hangt een maatjesbord in de klas.			
De kinderen weten wie hun maatje is en waarom ze een maatje hebben.			
De maatjes worden na iedere vakantie gewisseld.			
Kinderen voeren regelmatig opdrachten of een taak uit samen met hun maatje.			
Er worden tijdens de instructies, coöperatieve werkvormen gehanteerd, die we in een doorgaande lijn hebben vastgesteld.			

In de weektaak worden regelmatig samenwerkingsopdrachten gedaan.			
Wekelijks wordt er vanuit de ik-doelen door de leerkracht een passend doel gekozen waar met de klas aan gewerkt wordt.			
Het doel wordt dagelijks met de kinderen gereflecteerd.			
Als het doel behaald is wordt deze op een hartje geschreven en op het doelenbord gehangen			

Kijkwijzer groep 3 t/m8

Dagkleuren en dagritme	3	4	5	6	7	8
De dagkleuren hangen zichtbaar in de groep						
De taak wordt gepland en afgetekend middels de dagkleuren						
Er wordt gebruik gemaakt van een dagplanning op het bord. Hier staan begin- en eindtijden bij.						
Op het bord wordt aangegeven wanneer en hoeveel tijd de kinderen voor taaktijd hebben						
De lesdoelen hangen zichtbaar per blok in de klas (rekenen, taal, spelling)						
Opmerkingen						

Uitgestelde aandacht	3	4	5	6	7	8
-----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Er wordt gebruik gemaakt van het stoplicht i.c.m. een timetimer						
De leerkracht heeft een vaste looproute						
De leerkracht loopt een vaste ronde om vragen te beantwoorden						
De kinderen hebben een blokje op tafel om aan te geven dat ze een vraag hebben						
Er wordt effectief gewerkt tijdens het zelfstandig werken						
Kinderen weten wat ze moeten doen bij vragen						

Samenwerken	3	4	5	6	7	8
Er hangt een maatjesbord in de klas						
De maatjes wisselen regelmatig						
Op de weektaak staat aangegeven of er individueel, met een maatje, of vrij mag worden samengewerkt.						
Er staan wekelijks samenwerkopdrachten op de weektaak						
Het maatjesbord hangt zichtbaar in de groep						
Er wordt gewerkt met rollenkaartjes (stiltekapitein, tijdsbewaker etc.)						

De taak	3	4	5	6	7	8
Er wordt gewerkt met een weektaak						
De taak wordt op verschillende niveaus aangeboden						
Klassikale instructiemomenten zijn kort en effectief						
Instructiemomenten volgens het EDI model						
Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van coöperatieve werkvormen die we als doorgaande lijn hebben vastgesteld						
De kinderen zijn bekend met diverse coöperatieve werkvormen						
Er wordt gebruik gemaakt van een instructietafel						
De leerling kan zelf de volgorde van het werk bepalen						
De leerlingen kleuren zelf een taakje af op de aftekenlijst bij de leerkracht						
De leerkracht besteedt structureel tijd aan evaluatie						
De kinderen kunnen vertellen wanneer, waarom en hoe ze hun eigen taken mogen indelen						

--	--	--	--	--	--	--

zelfcorrectie	3	4	5	6	7	8
Er is voldoende (zelf)corrigerend materiaal						
De leerlingen kijken vanaf groep 4 zelf hun werk na 4 alleen spellingdictee en rekendictee Vanaf groep 5 spelling, rekenen, taal						
De leerkracht kijkt steekproefsgewijs na						
Werk dat af is heeft een vaste inleverplek						
Maatjes kijken soms elkaars werk na						

Keuzewerk						
Keuzewerk is een vast onderdeel in de taak						
In de klas is een kieskast aanwezig						
Kinderen registreren hun keuzewerk op de weektaak						
De leerlingen mogen ook aan een eigen bedacht idee werken, maar in overleg met de leerkracht						
Het keuzewerk wordt beoordeeld en geregistreerd						

Zorg voor de klas, school en omgeving						
Materialen in de klassen, liggen op een vaste plek. Kinderen kunnen deze zelf pakken en terugleggen.						
Leerlingen worden gekoppeld aan een maatje						
Er wordt gewerkt met een klassendienst/taakjes, die elke week wisselt (huishoudelijke takenbord)						
Leerlingen laten hun werkplek en in de klas netjes achter						

Reflecteren	3	4	5	6	7	8
De leerlingen reflecteren op hun eigen weektaak door zichzelf vooraf een persoonlijk leerdoel te stellen						

De leerlingen stellen zich op maandag een ik-doel uit de ik-doelen (samenwerken, zelfstandigheid, verantwoordelijkheid) en reflecteren hier op vrijdag op met een of meerdere klasgenoten middels verschillende evaluatievormen						
Op maandag en vrijdag wordt er vooraf en achteraf gereflecteerd op een klassendoel gesteld door de leerkracht						
De leerlingen reflecteren achteraf op hun weektaak middels vragen op de weektaak en met een of meerdere klasgenoten middels verschillende coöperatieve werkvormen						
De kinderen van groep 4-8 reflecteren op hun taken door elkaar te interviewen met vaste interviewvragen. Per taak geven ze met een + of – teken aan hoe het is gegaan						
Na een werkles/dag wordt geëvalueerd						
Kinderen zijn betrokken bij het beoordelen van hun eigen werk.						